

que totes elles indistintament deuen ser escrites ab un llenguatge senzill, de plasticitat infantil; que de consegüent no serveixen las fins avuy publicadas, perque en ellas se prescindeix de las circumstancias locals, de manera que s'ocupan d'agricultura en general, pero deixan al alumne á las foscas de lo que més li interessa, ó sigui el coneixement de tot alló que toca directament á la seva llar, á la propietat d' ahont els seus pares ne treuen els cabals pera mantenir á la familia.

Ara bé; ab tot y ser relativament bo el plan formulat per en Gasset, no se satisfarían ab ell las necessitats que 'l mateix ex-ministre senyala: una Cartilla Agrícola per Catalunya, una altra per Andalusía, etc., no respondrían al ideal. Molt li convé, per exemple, al alumne del Empordá y la Selva tenir principis elementals de la producció surera, pero al del Vallés, ahont aquesta producció es casi nula, li interessa d' una manera secundaria. Sería deficient, donchs, una Cartilla agrícola per cada Regió (tal com entenen á Madrid las Regions), pero podria respondre al verdader ideal una Cartilla agrícola per una ó més *Comarcas*, sens perjudici dels conceptes generals que totes podrien contenir. Naturalment que ni pensar, pera aixó, com pera res, ab la barroera divisió *provincial*.

Y al ser aquí contesto per endevant á una objecció incidental que se 'm podria fer, y es, que ab tanta varietat de Cartillas, per lo mateix que 'l seu tiratje fora curt, l' autor ó editors ne reportarían pochs beneficis materials si havían de proporcionarlas á preus módichs com sería del cas. Es veritat, pero es una veritat més atendida encara, que s' ha d' acabar l' escandalós negoci que generalment se realisa ab els llibres destinats á la ensenyansa—tan dolents y tan cars, usualment—perque aixís com l' Estat realisant tal funció ne treu ganancias quan á tot el mon civilisat es una carga, las Associacions agrícolas, que vindrían á suplir las deficiencias del Estat, haurían de portarse en aquest punt conforme á la obra civilisadora que realisarían.

Feta aquesta petita digressió, torném á lo que deurían ser las Cartillas.

Una altra circumstancia essencial deurían reunir. Es evident que haurían de ser escrites en el llenguatge propi de cada *Regió*, ab els modismes peculiars de cada *Comarca*; ó sinó, la lectura ó l' estudi d' ellas constituiría un motiu més de martiri pera 'ls alumnes que no parlessin l' idioma de las Cartillas y pera 'ls mestres, que si volguessin que 'ls alumnes treguessin fruyt de la lectura, passarian la pena negra pera felshi entendre lo que llegirían escrit en un llenguatge desconegut. Talment com passa avuy á Catalunya, á Valencia, á Galicia,